

Roman

 DIN
 2

ILUSTROVAN DRUŽINSKI TEDNIK · IZHAJA V ČETRTAK

III. leto

V Ljubljani, 21. maja 1931

Štev. 21

Dogodek v Zagrebu

Doživel K. Bratuša

Ko sem sedel v nabiti dvorani velikega kina, nestrpnost čakaje, kdaj bo vendar že konec zvočnega žurnala in se bo na platnu pokazal on, ki sem zaradi njega prišel v Zagreb — kaj sem takrat mislil?

Govoreči stroj je brnel, hreščal, ropotal, govoril na platnu — temu pravijo zvočni žurnal. Slike iz vseh koncev sveta, tudi zanimive vmes, letala, toalete, topovi, parada, ogenj — rdeč ko škrlat, v naravnih barvah — in govorjenje! Kaj sem takrat mislil? Na največjo kazen, ki jo je Bog prizadel človeškemu napuhu, ko je ljudem na babilonskem stolpu zmešal jezike. In na to ameriško angleščino, ki naj jo vrag razume, in na tistega veleuma, ki je z enim mahom ubil duhovno internacionalo nemega filma, rekoč: stroj, bodi človek in govori! In stroj je izpregovoril, kovinsko sicer in hreščé, a vendar: ljudje so mu ploskali in so bili zadovoljni in ponosni, da stroj govori, in so rekli: to je trijumf človeškega uma, imenujmo ga tonfilm, po naše, blaglasneje: zvočni film.

A kaj je to? Iznenada, kakor bi odrezal, so ljudje na platnu utihnili in izgini, iz govorečega stroja je zadonela muzika, in na platnu se je pojavil napis: „Luči velemešta“, romantična pantomima Charlieja Chaplina, ki sem zaradi nje prišel v Zagreb. Hvala bogu, zdaj bo konec tega nerazumljivega brbljanja, zdaj se začne film kakor v lepih starih časih —

Prvi prizor: odkrivanje spomenika. Kakor se spodobi,

KADAR CHARLIE LJUBI...

(Foto Avala)

izpregovorita predsednik odbora za odkritje spomenika in njega kumica — tam v Ameriki je ta hvale vredna šega še bolj razvita kakor v Evropi. Resignirano bi se bil vdal v svojo usodo, naj gre še ta kelih nerazumljive amerikanščine mimo mene — bi se bil vdal, pravim, če ne bi bil vedel, kakó bo s to govoranco,

Chaplin jima dá nemoteno govoriti, gospodu od odbora za odkritje spomenika in gospé kumici: le muzika ju spremlja, kakor se spodobi, da podčrta veliki pomen velikih besed, glasno in mogočno, da podudari možati in zanosni organ govornika, nežno in diskretneje, ko pride na vrsto govornica. Se nadaljuje na str. 354

KRONIKA TEDNA

V Rio de Janeiro v Braziliji, pravi Kasimir Edschmid, ima cestna železnica po dva vozova s 1. in 2. razredom. Zanimivo je le, na kako skrivnostno način izprevodnik potnike dirigira v ta ali oni razred. V 1. razred spusti vse moške z ovratnikom, ne glede na to, ali jim je polt bela, rumena ali črna. V voz 2. razreda pa spusti vse tiste, ki so brez ovratnika, naj so že belci, rumenokožci ali črnici. Glavno mu je ovratnik. Tako je na primer zadnjič poslal v prvi razred bosega črnega tekača z ovratnikom, elegantnega angleškega gospoda z izrezano sportno srajco pa v drugega...

*

Španski pregovori bi utegnili biti danes aktualni. Evo jih treh:

Modri človek živi od neumnega človeka, neumni pa od svojega dela.

Naj se kamen zadene ob vrč ali vrč ob kamen, razbije se vrč.

Ogenj je moški, slama pa ženska; vanj piha hudič, da si dela kratek čas.

*

Žena nekega berlinskega trgovca je podarila nekemu beraču par čevljev. Ko je zvečer to povedala možu, je prebledel. Povedal ji je, da je vanje spravil svoje prihranke okoli 1500 mark (20.000 Din). Še tisti večer je tekel na policijo, čeprav ni imel več upanja, da bi še kdaj videl ta denar.

Kdo pa popiše njegovo presenečenje, ko ga drugi dan pokliče na telefon neki čevljar in mu pove, da je prejšnji dan dal nekemu beraču 75 fenigov (10 Din) za stare čevlje, ki jih je sklenil popraviti. Ko pa je odrgal podplat, je zagledal pod njim cel šop stotakov. Še preden je utegnil obvestiti policijo, je bral v večernem listu o trgovčevi smoli in ga je takoj poklical.

Vrli čevljar je dobil lepo najdnino, in tako je ostal berač edini od treh, ki je tisti dan klel.

*

Ko je lani padla francoska vlada, so sedeli v zbornični restavraciji pri večerji trije ministri. Briand, Chéron in Loucheur. Ker ni mogoče vedno govoriti o krizi, so se pomenkovali o svojih mladih letih.

„Jaz sem bil ob začetku vojne podčastnik,“ je rekel Loucheur, „in sem dobil na vojaško potnico opombo: Dr. iur., zna brati in pisati.“

„Na moji vojaški potnici,“ pove Chéron, „je bilo napisano: inteligenten podčastnik. Utegne biti zrel za narednika.“

„Na vojni potnici g. Hesnarda, ki je bil rektor univerze,“ pravi Briand, „pa je bilo napisano: Dr. iur et phil. Trdi, da je izobražen.“

Praporščakova tragedija

Zgodba iz življenja

Bil je mlad, poln življenja in svet mu je bil odprt na stek. Ženske so rekly, da je lep. Da, bil je zal mladenič, vitke, visoke postave in prijetnega obraza. In mlad, jako mlad. Že zelo zgodaj je vzljubil življenje in zabave in ženske — kako ne, ko pa so kar tekale za njim, lepim mornariškim praporščakom? Pustolovščine so se mu ponujale, kar vsiljevale so se mu. Zakaj ne bi segel po njih? Saj trajajo te zabave vselej le malo časa, komaj nekaj tednov, potem mora itak spet na ladjo, kjer ni ne življenja ne zabave ne žensk. To kratko bivanje na suhem je treba izrabiti!

Spomladi leta 1908 se je praporščak Robert Vallier vrnil s križarko „Neptun“ po dolgem križarjenju v kitajskih vodah v svoje domače pristanišče Toulon. Obetalo se mu je več mesecev prijetnega življenja, polnega zabav in razvedrila. V Toulonu se je bil izšolal, tam je imel prijateljice. Kako se je že veselil tega!

Komaj je stopil na kopno, je srečal na poti v svoje skromno samsko stanovanje neko dobro staro prijateljico. Ni bila več mlada, tudi lepota ji je bila že nekoliko odevlala; toda bila mu je dobra tovarišica, ki ni poznala ljubosumja in je razumela potrebe mladega oficirja.

Ko sedita v restavraciji pri večerji, mu omeni prijateljica neko mlado, lepo dekle, ki je pozneje postalo zanj tako usodno. Šele nedavno tega se je bila pojavila v Toulonu, kjer je s svojo razevelo mlado lepoto v naskoku zavzela ves moški svet. Tako živo mu je govorila o njej, da je mladi praporščak nehote prisluhnil: svetloplave lase da ima, drobno, dražestno glavičico s čudovito živimi sinjimi očmi. In kako nežno telesce!

Njegova romantična domišljija se je tisti mah vžgala in čeprav deklice še niti ni videl, se je na mestu zaljubil vanjo.

*

Ko se nekaj dni nato res seznanil z Jasmino, ga je sam ogenj. Ali je treba povedati, da se je tudi deklica na prvi pogled zaljubila v vitkega, zalega mladeniča v strumni mornariški uniformi?

Toda njuni ljubezni grozi majhna ovira. Jasmina mu pove, da je sirota, brez očeta in matere, in da se je morala že zgodaj sama preživljati. Kako? Odkrito ji gre beseda z jezika, ker ga ljubi in ne mara, da bi jo imel za poštejnjo kakor je: tako kakor nešteto drugih deklet. Pove mu, da je živela z moškimi, zdaj z enim, zdaj z drugim, z moškimi, ki so ji bili simpatični in so ji pomagali nositi skrbi vsakodnevnega življenja. Baš zdaj, ko je njega spoznala, je imela za prijatelja bogatega trgovca iz Toulona, ki je dobavljal blago za mornarico. Toda ko je zagledala Roberta, je sklenila končati z njim. Prostovoljno se je odrekla razkošnemu življenju, ki ga ji je omogočil bogati trgovec, nesebično, brez pomišljanja je šla za njim, ki si ga je izvolilo njeno srce.

*

Prvi časi njune ljubavne idile so bili ena sama nepretrgana veriga neskajljene sreče. Vallier si je bil na dolgih voznjah prihranil dokaj denarja, ki ga na ladji ni mogel porabiti. Tako si je lahko najel zunaj mesta majhno vilo, ki sta si jo opremila kot ljubzensko gnezdo. Na bodočnost zaljubljenca nista mislila. Šest mesecev ostane parnik „Neptun“ v toulonskem pristanišču. Kaj potem — kdo bi si s tem belil glavo!

Tedaj pa je prišla nesreča, na katero sta najmanj mi-

slila. Napravila sta izlet v Monte Carlo, kjer je Vallier sicer izprva dobival, toda kaj kmalu se mu je sreča v igralnici izneverila: izgubil je več, kakor je imel. Vrhu tega so ga že prej pritiskali dolgov: obrtniki, ki so mu opremili vilo, so še vedno čakali na denar, celo mesarjevih in pekovih računov ni mogel več poravnati.

Mladi praporščak se je bil na Daljnem vzhodu navadil opija; toda med tem ko si je tam s tem mamilom samo kratil čas v dolgih večerih, mu je zdaj v času skrbi postal neobhodna potreba. In Jasmina, ki se ga je čedalje bolj oklepala, je jela tudi ta užitek deliti z njim.

Misel, kako bi se iznebil nadležnih dolgov, ki so ga pritiskali k tlom, in kako bi dobil denarja za vzdrževanje gospodinjstva, Vallierja ni zapustila niti v spanju. Nekoga dne je bral v listih o neki vohunski aferi, ki so jo bili malo prej odkrili v Lyonu. Kakor jo je prebral, tako jo je tudi pozabil. Toda zvečer, ko je ležal na blazinah v svoji spalnici, ko so vse nadloge in skrbi dneva izginili v opoju opijevega dima, takrat se je nenadoma spet pojavila pred njegovimi očmi slika moža, ki je prodal vojaške dokumente v inozemstvo. Pri drugi pipi se mu je slika že zameglila, a samo zato, da se je takoj nato spet pokazala v novi obliki: vohun je bil on sam. Mahoma se je zagledal imovitega, kopajočega se v denarju in bogastvu, skrbi so izginile, kakor bi jih bil odpihnil...

In še nekaj je videl v teh sanjah: videl je, kako se je znal spretno izmotati iz afere, ne da bi bila niti senca kake sumnje padla nanj.

To razmišljanje ga je navdajalo z neizrekljivim ugodjem. Sto tisoč frankov! Toliko je potreboval, da se reši svojih dolgov, in še bi mu dovolj ostalo za življenje. In kako malo je bilo treba storiti, da pride do tega denarja! V sa-

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Za inozemstvo, na leto:

v Angliji 9 šillingov, Avstriji 14 šillingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. — Za ostalo inozemstvo na leto 120 Din v valuti dotične države, pol leta pa 60 Din. — Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa denarnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znakih. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink. Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

lonu kapetana „Neptuna“ je bila shranjena kasetna z vojaškimi tajnostmi in ključem za dešifriranje. Kako lahko bi bilo priti do nje! Saj mornarica teh listin niti ne bo pogrešila! In če bi prišlo do vojne — nu, takrat se pač mobilizacijski načrt izpremeni, če je prišel prejšnji v roke tuje države. Nič lažjega kakor to: državi zaradi tega ne bi grozila niti najmanjša nevarnost.

*

Tako si je govoril praporščak Vallier, hoteč zadušiti glas vesti in dolžnosti do domovine.

In drugi večer je spet kadil opij, še bolj, še dalj kakor prejšnji večer. Od dneva do dneva je potreboval večje doze.

Kadar je imel službo na ladji, si je mučil možgane,

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 329. str. 11

1. Zakaj so imeli med vojno vojak i kanarčke v strelskih jarkih?
2. Kdaj vzamejo v francoskih gledališčih gospodje klobuke z glave?
3. Kaj je kleptomanija?
4. Kaj je mikron?
5. V katerem jeziku so učili Jezus in njegovi učenci?
6. Kateri angleški pesnik se je boril za svobodo Grčije?
7. Na kaj prisegajo mohamedanci?

kako bi prišel do denarja, da se reši bede. Če bi se bil mogel odreči Jasmini, bi morda še kako šlo. Dal bi se prestaviti drugam. Na debelem morju človek ne potrebuje denarja. Toda življenje brez Jasmine se mu je zdelo nemogoče.

Neke noči, ko je bil spet poln opijske omame, je mahoma v vsej strašni jasnosti njegove razdražene domišljije stopila predenj misel: Kako bi bilo, če bi poslal mornariškemu ministru brezimno pismo, v katerem bi mu namignil, da ima take in take listine, in koliko bi dali zanje, da jih ne proda v inozemstvo.

Komaj je misel vstala pred njim, že se je zasedrila v njegovih možganih. Bil je prepričan, da bi mu stvar morala uspeli. Zakaj ne bi plačali? Saj ima država za take stvari dosti denarja! Zakaj ne bi o n imel od tega koristi?

Ni še stvari do konca premislil, že je bil sklep v njem storjen. Kakor bi ga gnala neznan sila, je hlastno vstal, planil v svojo delovno sobo in še čisto pod učinkom opijskega mamila napisal pismo na ministra.

To pismo je zapečatilo njegovo usodo.

*

Robert Vallier ni slutil, da ga že dolgo opazujejo. Že več tednov je bil v dopisovanju z mornariškim ministrstvom, ki je na videz pristalo na njegovo ponudbo, da ga izmami v past. Ni vedel, da so stali detektivi v veži, kadar je na pošti telefonično govoril z ministrom. Tiste skrivne listine je bil že fotografiral in položil nazaj, kjer jih je bil vzel. Zdaj je samo še čakal, kdaj dobi denar. Iz Pariza so mu telefonirali, naj pride določeni dan ob določeni uri na določeno cesto ob morju in naj počaka pri kilometrskem kamnu številka toliko in toliko; tja pride ministrov poslanec, ki mu izroči denar za dokumente.

Konec prihodnjic

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je trinajsto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih dvanajst nadaljevanj

Tretji del

MLADA MATI

V zadnjem trenutku, ko je pogledala po sobi, je videla, da je zdravnik nekaj iskal po svoji torbi. Toda premagala se je. Nekaj ji je velelo, da tega ne sme videti, da bi se morda potem še bolj bala. Z zadnjim naporom svoje volje se je opotekla po hodniku. V kotu je stal starinski stol. Spustila se je nanj.

Potem je s strahom štela trenutke, ki so prinašali odločitev. Počasi so potekale sekunde za sekundami, minute za minutami. Ničesar ni čula, čeprav je poslušala vsaka mišica v njej. Tesnoba, ki jo je tako mučila, je postajala čedalje neznosnejša.

In potem je nenadoma nekaj začula, kar jo je vrglo kvišku. Iz sobe se je oglasil pretresljiv otroški krik. Planila je s stola in skočila k vratom otroške sobe. Toda še preden je utegnila prijeti za ključko, so se sama odprla in na pragu je stal zdravnik.

Mahoma jo je minil ves strah. Videla je, da je zdravnikov obraz sicer še zmeraj resen, da pa je vendar na njem nekaj kakor prikrito zadovoljstvo. Nemo ga je prišla za roko.

„Otrok je rešen,“ je odgovoril na njeno neizgovorjeno vprašanje. „V nekaj dneh bo že tekal okoli.“

„Hvala vam. Več vam ne morem reči,“ je šepnila komaj

slišno. „Rešili ste mi življenje — več ko življenje.“

„Samo svojo dolžnost sem storil,“ je skromno odvrnil zdravnik. „Vsakdo na mojem mestu bi bil isto storil... Zada j lahko stopite v sobo,“ je rekel nato. „Otrok spi. Rad bi nekaj besed govoril z vami.“

Nemo je šla za njim. Ko so se odprla vrata, je njen pogled najprej zletel na osteljšico. Tam je ležal njen sinček, mirno in pokojno, in rahel usmev mu je ležal na ustnicah. Nič več ni težko dihal, nič več ga ni dušilo. Počasi je stopila k postelji in nobožala malčka po glavi. Ljubeče je obstala njena roka na njegovem čelu, ki je bilo skoraj hladno.

„Hvala bogu,“ je šepnila.

Potem se je obrnila k zdravniku in mu ponudila stol, sama pa je sedla na otomano.

„Kaj ste me hoteli vprašati, gospod doktor?“ je rekla tiho in mu pogledala v oči.

„Morda boste rekli, da se vtikam v stvari, ki mi niso nič mar,“ se je jel opravičevati stari zdravnik. „Toda sami veste, da nismo zdravniki samo zato, da zdravimo bolno telo. Tudi duše moramo zdraviti.“ Nasmehnil se je. „Zdrav duh v zdravem telesu...“

Premolknil je. Zora, ki ni niti slutila, kaj naj pomeni ta uvod, ga je začudeno pogledala. Hotela je nekaj reči, toda zdravnik jo je prehitel.

„Ko sem prejle prišel, sem čul neke besede, ki si jih nisem vedel razložiti. Zbudile so v meni sum... kako naj vam rečem... da med vami in vašim soprogom ni pravega soglasja... da ni tistega, kar

bi moralo vladati v srečni družini. Ali sem se motil?“

Zora je odvrnila pogled od zdravnika. Zakaj jo to izprašuje? Kaj njemu to mar? Takrat pa se je zavedla, kaj je storil zanjo. Spomnila se je njegovih oči, ki so jo ves čas tako sočutno opazovale.

„Niste se...“ je rekla tiho.

„To sem slutil,“ je odgovoril zdravnik. „Zato, vidite, sem hotel z vami govoriti. Opazil sem, da vašemu soprogu ni toliko do otroka, kakor bi mu moralo biti, da ne kaže tiste ljubezni, ki jo mora oče kazati do svojega otroka...“

Prestal je. Zora je sedela na otomani in strmela v tla. Nekaj ji je reklo, naj temu zdravniku, ki je videti tako čvrst in poznavalec človeka in njegovih slabosti, odkrije kaj jo teži, pa ni vedela, kako bi začela... in razen tega... bala se je, da bi človeku, ki ga prvič vidi, odkrila stvari, ki jih ni doslej nihče zvedel, niti njeni starši ne. Naposled na se je odločila.

„Moj mož ni oče tega otroka,“ je rekla z ubitim glasom.

Težko bi bilo popisati začuden obraz, ki ga je pokazal zdravnik, ko je čul te besede. Potem pa se je spoštljivo priklonil.

„Zdaj mi je marsikaj jasno, česar prej nisem razumel,“ je rekel sočutno. „Zdaj razumem neprijaznost vašega moža in besede, ki sem jih prestregel ob prihodu. Toda... ali mi ne bi hoteli vsega povedati?“

Za trenutek je pomislila, potem pa mu je začela pripovedovati svojo žalostno ovest. Zdravnik jo je nemo opazoval. Videl je, kako je trpela, ko je pripovedovala o

svoji ljubezni do Branka, kako so ji arhitele ustnice, ko je povedala, kako je zvedela, da je pa, in kako blizu obuna je bila v negotovosti tistih dni pred poroko.

„Če pomislim nazaj, kako je bilo od tistega dne, ko sem stopila čez cerkveni prag kot Kregarjeva žena, me strese groza. Res, moj mož me ljubi, a vendar, koliko srečnejša bi bila, če ga ne bi nikdar bilo k meni, če ne bi bil nikdar križal moje poti! Njegova vsiljiva ljubezen, ki se je ne morem ubraniti, in njegova prikrita mržnja do otroka, o katerem ve, da ni njegov — vidite, vse to me žene v obup.“

Utihnila je in nervozno z roko mečkata robec. Kaj naj bi mu še povedala? Samo njegovega odgovora je čakala, nenadoma si je zaželela tolažbe, ki jo je že tako dolgo zaman čakala. Hrepenela je po njej kakor bolnik po spanju. Zdravnik pa je molčal.

„Zakaj ne odgovorite, gospod doktor?“

„Žal mi je vaše usode,“ je sočutno odvrnil zdravnik. „Vredni bi bili boljše.“

Vstal je in začel zamišljeno hoditi po sobi iz kota v kot. Zdajci pa se je ustavil pred njo.

„Rekli ste, da je vaš zaročenec padel. Kdo vam je to sporočil?“

„On — Kregar.“

„In nihče drugi?“

„Ne,“ je začudeno ponovila.

„Pravite, da ni bilo nikačnega drugega obvestila?“

„Kolikor vem, ne.“

Čudna so se ji zdela ta vprašanja. Ni jih razumela. Kaj naj pomenijo? Kaj se skriva za njimi?

„Kako se je pisal vaš zaročenec?“

„Branko Slavec,“ je rekla tiho.

„Branko Slavec... Branko Slavec,“ je zamrmral zdravnik. Nato se je spustil na stol in se zamislil. Šele čez nekaj časa je spet izpregovoril:

„Kolikor se spomnim, so ga šteli med pogrešane. Bil sem takrat na gališki fronti, in če se ne motim... če se ne motim, sem ga celo poznal. Tako od daleč, kakor se poznajo vojaki na fronti. Da,“ je rekel čez nekaj časa, „zdi se mi celo,“ nenadoma je vstal in se potrkal po čelu. „Zdaj vem: izginil je pri tistem napadu, ko je Kregar zakrivil poraz čet.“

„Tega nisem vedela,“ je rekla in oči so se ji razširile.

„Razumem, da vam ni povedal,“ se je nasmehnil zdravnik. „Povem vam zdaj jaz, čeprav vam ne bi smel. Povem vam samo zato, da se boste vedeli ravnati.“

In zdravnik je začel pripovedovati.

„Nekoč bi bil moral napasti Ruse, ki so tam blizu taborili. Dobil je ukaz, naj jih ponoči preseneti. Poslal je naprej manjšo četo, da od strani napade sovražnika, sam pa je nameraval napasti glavni oddelek takrat, ko bi mala četa, ki jo je poslal naprej, napravila zmedo med Rusi. Iz neznanega razloga pa je odšel prepozno, in Rusi, ki so bili že pripravljene, so četo uničili. Če bi bil prej prišel, se to ne bi bilo zgodilo. Pravili so, da so mu vsi častniki svetovali in mu prigovarjali, naj da povelje za odhod, on pa ni hotel, češ da je še dosti časa. Zato bi se bil moral zagovarjati pred vojnim sodiščem, toda na Dunaju je imel zveze in tako so stvar potlačili. Takrat je izgubil skoraj

sto ljudi, ki so jih potem našli mrtve, nekaj pa so jih Rusi zajeli. Če se prav spomnim, je bil med pogrešanimi tudi poročnik Slavec, ki je vodil napad. Takrat se mi to ni zdelo nič nenavadnega, saj so se vsak dan dogajali primeri, da pogrešancev niso našli, in da so jih dobili šele nekaj dni nato, danes pa...“

Zdravnik, ki je med pripovedovanjem hodil po sobi gor in dol, je spet sedel.

„Ta zadeva je dvignila do sti prahu. Ne vem, če so o čem drugem kdaj toliko govorili. Potem pa je vaš mož zapustil fronto in pozabili so nanj in na napad, ki je stal toliko žrtev.“

Zora ga je molče poslušala in se ga ni upala prekiniti. Te besede, ki jih je prvič čula, so zbudile v njej toliko novih občutkov, da ni vedela, kako naj jih uredi. Šele čez dolgo je rekla:

„In meni je rekel, da so njegovo truplo našli in ga pokopali... Prisegel bi mi bil, da je bilo tako...“

„Ne obsojajte ga! Morda je res,“ je zamišljeno rekel zdravnik. „Jaz sem vam povedal samo to, kar sem čul. Kdo ve, ali je vse to resnica?“

Čez nekaj časa je povzel: „Prijatelja imam, ki je bil v njegovem polku. Njega vprašam. Morda mi on pove kaj več. Bodite prepričani, da vam sporočim vse, kar zvem. Dotlej pa vas prosim: potrpite. Morda se vse obrne na bolje... Potrpite z možem in skrbite za otroka. Dvojne ljubezni je vreden, ker nima očetove. Zdravstvuje!“

Podal ji je roko, ki jo je krčevito stisnila. Potem je šel.

Spremila ga je do vrat in gledala za njim, dokler ni izginil skozi hišna vrata. Mehanično se je vrnila v sobo in sedla na otrokovo posteljico. Njen sinček je mirno spal.

Ko se je na vzhodu začelo zlatiti obzorje, je mlada žena še zmeraj sedela na postelji pri bolnem otroku...

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 327. strani

1. Ker so prej občutili napad s strupenimi plini kakor ljudje.
2. Šele takrat, ko se dvigne zastor.
3. Bolestno nagnjenje h tatvini.
4. Tisočinka milimetra.
5. Aramejsko.
6. Lord Byron, ki je padel v boju pri Misolungi l. 1824.
7. Na Mohamedovo brado.

Tretje poglavje

OBISK V NOČI

Zdravnik je prav povedal. V nekaj dneh je otrok okreval. Teden dni po mali operaciji je mali Marko že tekal po vrtu. Tedaj se je Zora odločila, da se odpelje za nekaj dni domov k staršem, ki so jo že dostikrat vabili na obisk. Povedala je to možu, ki sicer ni bil vesel, da ga zapusti, vendar ji je dovolil.

Zjutraj se je odpeljala z avtom. S seboj je prvič vzela tudi sina.

*

Tisti večer se je Kregar kaj kasno vrnil domov. Sluga, ki mu je odprl vrata, je takoj videl, da mora biti zelo slabe volje, zato se ga niti ogovoriti ni upal. Vzel je njegovo palico in klobuk, ju obesil na stojalo, nato pa je naglo izginil.

Graščinski uslužbenci so Kregarja dobro poznali. Vedeli so, da ni dobro hoditi okrog njega, kadar je slabe volje. Tudi za vzrok so to pot vedeli. Kregar je bil zjutraj dobil pismo, ki ga je zelo razjarilo. Takoj po pošti se je z avtom odpeljal v Ljubljano in se vrnil šele zdaj.

Bilo je okrog enajstih zvečer. Dobro uro kasneje je v Kregarjevem kabinetu še zmeraj gorela luč. Graščak je sedel za mizo in strmél v pismo, ki ga je krčevito stiskal v roki. Pismo se je glasilo tako:

Morda se še spomnite dogodka pred dobrim letom? Takrat ste se neki dan sprehajali s prejšnjim graščakom po parku. V grad ste se vrnili sami. Kaj se je takrat zgodilo? Neznanec, ki vam to pišem, pridem jutri k vam. Mogoče malo pozno, pridem pa gotovo. V vašem interesu je, da se o tem pogovoriva. — Neznanec.

Najmanj desetkrat je Kregar že prebral to pismo in vselej mu je njegova vsebina pognala v žile novega strahu. Kaj naj to pismo pomeni? Prejšnji graščak... Ne, ne, saj ni mogoče!...

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

OKUSNA IN ZDRAVA
je
KOLINSKA KAVA!

Nestrpno je pogledal na uro. Polnoč je že davno minula, neznanca pa ni bilo od nikoder. Ali ga je nekdo hotel potegniti za nos? Ne, preveč resno in odločno je bilo to pismo, ki ga je držal v roki. Preveč nedvomno je neznanec terjal račun.

Tedaj pa je mahoma začul, kako je trdo udarilo po hišnih vratih. Planil je pokoncu. Veža je bila razsvetljena. Videl je, kako je nekdo nestrpno poskušal odpreti, toda vrata so bila zaklenjena. Od nekod je prilezel vratar. Neznani obisk ga je vrgel iz postelje in še na pol v spanju je prikolovratil v vežo.

„Kar nazaj pojdi v posteljo,“ mu je rekel Kregar. „Sam opravim.“

Vratar se je priklonil in šel. Kregar je počakal, da je izginil, nato pa je odklenil hišna vrata.

Na pragu se je pokazal slabo oblečen moški. Njegova obleka je pričala, da je nekoč videl boljše dni, da pa ga je čas uničil. Najbrž je bil eden izmed tistih, ki so bili

nekoč imoviti, pa niso znali izrabiti ugodne prilike. Slabo so gospodarili in vse izgubili. Malomarno se je odkril.

„Oprostite, da vas tako pozno motim — kaj hočete: nisem maral, da bi me kdo videl.“ Porogljivo se je zasmel. „Morda bi vam bilo nerodno...“

„Kdo ste in česa želite?“ ga je suho vprašal Kregar. „Ne utegnem se dosti ukvarjati z vami — posebno ne ob tej nenavadni uri.“

„Pa me vendar ne mislite tako hitro odpoditi?“ je porogljivo dejal tujec. Potem se je zresnil. „Dosti vam imam povedati. Idiva rajši v sobo.“

Dasi nerad ga je Kregar odvedel v svoj kabinet. Tam je neznanec brez besed sedel v njegov naslanjač in si prižgal cigareto. Nekajkrat je malomarno puhnil dim, potem pa je rekel:

„Mislim, da vam je moje pismo dosti povedalo. Če ga niste hoteli razumeti, vam povem še sam. Morda se še spomnite tistega dne, ko ste obiskali prejšnjega lastnika te graščine? Bil je kmalu po koncu vojne. Takrat ste kupovali posestva. Ker je bil lastnik v denarni zadregi, ste mu, kakor mi je sam rekel, ponudili za graščino vsoto, ki ni bila v nikakem razmerju z njeno vrednostjo. Seveda je moral na to pristati, ker so mu drugi dan zapadle menice, ki jih ni imel s čim plačati. Morda tudi še pomnite, da mu je neki njegov prijatelj, ki je bil tisti dan pri njem na obisku, kupčijo resno odsvetoval. Tisti prijatelj sem bil jaz.“

Ko sta se dogovorila in spisala pogodbo, sta šla v park, ki je bil takrat dosti večji kakor zdaj. Jaz sem se bil v tem poslovil in šel. Vsaj mislila sta, da sem šel. Bilo pa je drugače. Med pogovorom sem nekajkrat opazil vaš pogled, ki se mi je videl, saj dovolite, nekam potuhnjen. Ker sem že prej čul o vas nekatere reči, sem vam skrivaj

sledil v park. Kaj se je tam zgodilo, menda veste. Vrnili ste se v grad sami. Potem ste se naglo odpeljali. Drugi dan so našli lastnika v parku mrtvega in zdravnik je ugotovil, da je napravil samomor. O denarju, ki naj bi ga bil dobil za posestvo, ni bilo sledu. To je tudi mene zadelo. Podpisal sem več njegovih menic in moral sem jih plačati. Tako sem prišel ob ves svoj denar."

"Nu, in?" je malomarno rekel Kregar.

"Nič. Če bi bilo vse tako kakor se sliši. Toda bilo je drugače. Ali niste slišali, da sem šel skrivaj za vama? Čul sem ves pogovor med vami in graščakom..."

Kregar, ki je vse dotlej neznanca mirno poslušal, je zdajci prebledel in komaj zaznavno mu je glas podrhtel, ko je vprašal:

"Čuli ste pogovor?"

"Da, čul sem ga," je odločno potrdil pozni gost. "Ali hočete, da vam ga ponovim?"

Toda Kregar je med tem že premagal slabost.

"Prosim," je rekel.

"Dobro. Ko ste bili že precej daleč, vas je graščak nenadoma vprašal, kdaj mu izplačate denar. Rekli ste, da tega ne boste mogli takoj storiti, češ da ste svoj denar drugje naložili. Razumem, hoteli ste kar najbolj pritisniti na ceno. Tudi on je to čutil in besede, ki vam jih je nato zabrusil v obraz, niso bile, priznam, preveč izbrane. Vi pa ste se samo porogljivo smejali: poznali ste njegov položaj in hoteli ste ga hladnokrvno izrabiti. Prišlo je do prepira. Graščak je razjarjen potegnil orožje, toda ubra-

nili ste se. Malo nato sta počila dva strela. Kdo je streljal, ni treba vprašati. Vi niste bili ranjeni. Želite še kaj več?"

Kregar se je satansko zasmeljal in v očeh se mu je zasvetilo zmagoslavje.

"Kje ste pobrali to pravljico? Kdo vam bo verjel, če pridete z njo na dan? Ali ste na to pomislili, preden ste prišli k meni?"

"Tujca, ki je pričakoval, da bodo njegove besede Kregarja pobile v tla, je osuplost tako premogla, da ni našel besed. Šele čez dolgo se je zavedel:

"Tako? To je za vas pravljica? Nu, sodim, da bi vam bila tudi ta pravljica neprijetna, če bi prišla med ljudi."

Kregar je odmahnil z roko.

"Pravljice so potrebne za ljudi kakor sem jaz. Ali ne mislite tudi vi tako? O meni jih vedo ljudje dosti povedati. In kaj imajo od tega? Boje se me in zato imam pred njimi mir."

"In mislite, da bo tako zmeraj ostalo? Da se ne bo nihče našel, ki bi dvignil plašč, s katerim pokrivате svoje zločine? Ne mislite, da kazni ne bo! Ko jo boste najmanj pričakovali, pride."

"Nehajte!" je suho rekel Kregar. Videč, da se mu ni treba ničesar bati, je postal odločnejši. In tudi če bi se kaj odkrilo, je vedel, da ima dovolj moči, da bo lahko odbil vsak napad. Zavedal se je moči svojega denarja.

Malomarno je potegnil listnico iz žepa.

"Evo vam tisočak, da ste se potrudili k meni. Mimo tega bi vam dal dober svet: pustite Kregarja pri miru. Z menoj ni dobro češenj zobati. Ste razumeli?"

Neznanec ni odgovoril. Šele čez dolgo je počasi vstal iz naslanjača in stopil dva koraka proti Kregarju. Pobral je tisočak, ga raztrgal in spustil koščke na tla. Potem je po bliskovo zamahnil in udaril Kregarja po licu.

"Ná, lopov!"

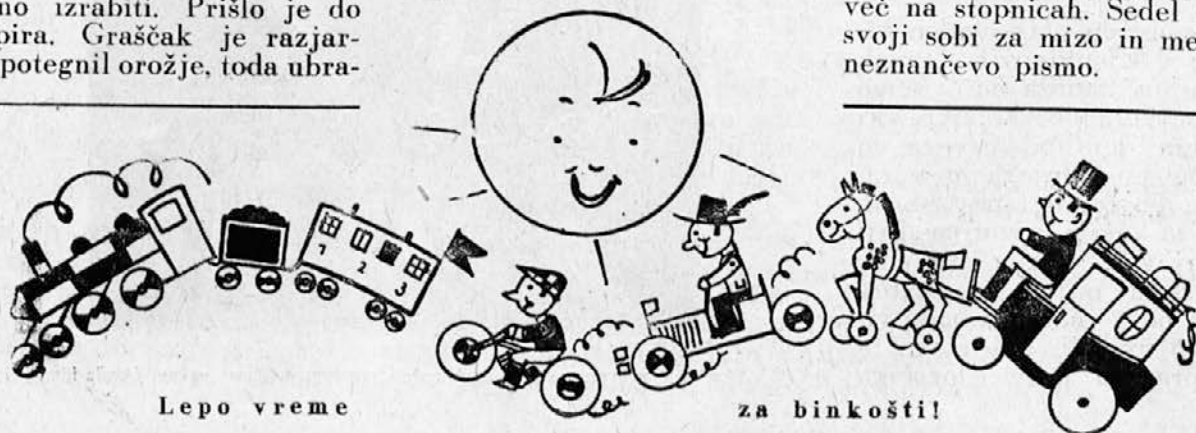
Kregar je pod silo udarca stopil korak nazaj. Prvi trenutek je bil kakor odrevenel. Potem pa se je bučno zagrohotal. Brez besede je stopil k mizi, pritisnil na zvonec in počakal. Malo nato so se odprla vrata in na pragu se je pokazal vratar.

"Gospod bi rad šel!" je rekel Kregar in pokazal na gošta.

Vratar, hrust po postavi, je premeril tujca od nog do glave. Počasi je stopil proti njemu. Neznanec se ni ganil. Vratar je pomenljivo pogledal svojega gospodarja in ko mu je ta prikimal, je zgrabil tujca okoli pasu in ga odnesel po stopnicah. Kregar je stopil na prag in pogledal za njima. Ko sta bila pri vežnih vratih, mu je neznanec grozeče zaklical:

"Vrnem se še! In takrat se drugače pogledava. Takrat se vrnem z dokazi. Dobim jih, naj me stane karkoli! In takrat gorje vam, lopov!"

Vratar je pri poslednjih besedah odprl vrata in sunil neznanca čez prag. Ko se je vrnil v vežo, Kregarja ni bilo več na stopnicah. Sedel je v svoji sobi za mizo in mečkal neznančevo pismo.

Lepo vreme

za binkošti!

„Luči velemesta“

Charlie CHAPLIN

Namestu uvoda

„Chaplin, Charles Spencer, igralec, r. London, Angl., 16. apr. 1889, oba roditelja igračkega poklica; vzgoja ljud. sola, London; drugič por. Lita Grey, 1924; 1 sin, Spencer. Prvi gled. nastop s 7. letom v komičnih spevoigrah v Londonu in provinci; ugodna ocena za „Noč v angl. Music-Hallu“ in prišel v USA s tem komadom, kjer igral gl. vl. Prvič filmal 1914 pri Keystone-filmu; pri Essanay 1915; pri Mutual-Film-Corp. 1916, podpisal pogodbo s First Nat. Exhibitors. Obvezal se napraviti osem dvodejank za 1 milijon dol. 1917; začel na svoje v lastnih ateljejih v Hollywoodu, Calif., glavne vloge in režijo v lastnih filmih; zdaj igra, režira in dela za United Artists Corp. Član Društva lepih umetnosti, Pariz, Francija. Klub: Congressional, Washington. Naslov: Charlie Chaplin Studios, La Brea in de Longprex Ays., Los Angeles, Calif.“

Samo dvajset vrst z gornjo vsebino je posvečenih v ameriški knjigi „Kaj je kdo?“ Charlieju Chaplinu. Toda „Kaj je kdo?“ je zelo demokratičen: celo avtomobilski kralj Henry Ford je dobil v tej knjigi komaj trideset vrst...

„Luči velemesta“ — izraz Chaplinove osebnosti

Boris Rihteršič

Povprečen obiskovalec kina bo v Chaplinovih „Lučih velemesta“ morda našel samo obilno količino komike, ki prepleta delo od prvega do malone poslednjega prizora. Morda bo tu in tam zaslutil, da se za kakim prizorom skriva kaj več, morda bo celo uganil, kaj naj to bo, najbrž pa jih bo le malo, ki bodo videli in uvideli, da je ves ta film prav za prav filozofska

zgodba v komiko zavita, ki z grotesknimi črtami slika današnje pojmovanje sveta in človeka.

Chaplin je delal ta film skoraj tri leta. Že to samo dosti pove. Povprečne filme delajo dva meseca ali pa še manj.

„Luči velemesta“ so pravljica, zgradba nemogočih gradov v oblakih, kakor vse Chaplinove umetnine. Po Chaplinovo dogodek iz življenja, ki bi bil za povprečne ljudi nekaj navadnega, nezanimivega, a je za Chaplina in zaradi Chaplina umetnina.

„Luči velemesta“ so zgodba večnega potepuha in slepe deklice. Motiv slepe deklice ni nov. Obdelal ga je že Bulver v „Poslednjih dnevih Pompejev“, z razliko, da je bil tam samo majhna epizoda, ki se je kar izgubila v pompozni grandioznosti dimenzij, med tem, ko je tu res os, okrog katere se vrte vsi dogodki. Zakaj je Chaplin izbral prav ta motiv, je napisal najboljši poznavalec tega velikega umetnika Arnold Höllriegel takole:

„Kako bi moglo dekle, ki je o njem zmeraj sanjal, ljubiti strašilo Charlieja to groteskno bitje? Nenadoma si je Charles Chaplin na to mučno vprašanje izmislil genjalni odgovor:

„Lahko, če je slepo in dokler je slepo.“

Za Chaplinov film je ta osebnost neprecenljiva. Končno, končno človek, ki ni treba, da bi se Charlieju brezpogojno smejal! Ker ne vidi njega samega, ampak samo njegovo dušo, bi bila morda lahko celo srečna z njim...

Sodim, da boljše tega še ni nihče povedal, čeprav so o tem filmu in o slepi deklici že toliko pisali.

*

Nekaj najlepših prizorov.

V začetku tisto „bla-bla-bla“ govorjenje. Spomenik se odkriva, bela rjuha pade z njega. Spomenik se zašveta v solncu in v majhni vdolbini spi Charlie. Vse je ogorčeno. Migajo mu, naj hitro izgine, stražniki se pripravljajo, revež pa ne ve, kaj naj naredi. In potem resignirano začne plezati na tla, pa se mu pripeti nesreča, da se natakne s hlačami na meč pravice, ki je izklesan ob znožju spomenika. Prireditelji so obupani. Godba igra himno, Charlie pa še zmeraj visi na meču, ki je neusmiljeno raztrgal njegove hlače na nerodnem mestu.

*

Tak je začetek, potem pa se vse izpremeni. Charlie gre po mestu in za nekim zidom zagleda slepo deklico, ki prodaja cvetje. Kavalir je. Svoje zadnje vinarje ji dá za maj-

Charlie je v svetem strahu pred možem postave, milijonar pa ne. (Avala-film)

Uvodno in sklepno vinjeto nam je iz ljubeznivosti dala na razpolago družba Süd-film v Berlinu.

hen cvet. In ko mu ga ona zatakne v gumbnico, zrasede za pol glave. Česa takega ni bil vajen. Še nikdar mu ni dekle zataknilo cveta v gumbnico. In prav nič ne de, da je cvet plačal...

Potem pride na pozorišče ekscentrični milijonar. Ta milijonar je poglavje zase in prav zanimivo poglavje. Chaplin se je v njem vpodobil samega sebe. Milijonar in potepuh sta dve obliki njega samega. Prijateljstvo in odtujenost med obema je slika Chaplina-milijonarja in Chaplina-siromaka z raztrganimi čevlji in paličico.

Höllriegel, ki je dober Chaplinov prijatelj in ki je spremljal idejni razvoj tega filma, ko Chaplin še ni napravil niti metra, trdi, da je umetnik prvotno mislil dati temu milijonarju večjo vlogo kakor potepuhu.

Prizori med slepo deklico in potepuhom so najlepši v filmu. Samo enega naj povem.

Potepuh pride nekoč k dekletu, ko je samo doma. Sedi sam z njo in ona mu natakne na roko štreno, ki jo hoče naviti v klopčič. In kar naenkrat vidimo, da nit ne gre iz štrene. Kdo ve, kako je to prišlo. Nit, ki jo je dekle otipalo in začelo navijati, je od Charliejeve jopice pod obleko. Potepuh sedi ves blažen pri dekletu in ne reče besedice. Samo pazi, da se nit ne bi zataknila in strgala. In ko je majica že vsa razparana, dekle potežka klopčič in kar neverjetno se ji zdi, kako je velik.

Ta klopčič ni navaden klopčič. Ta nit, ki prihaja izpod telovnika, kakor bi prihajala iz njegove notranjosti, ni navadna nit. In ta prizor ni navaden prizor. Je ena naj-

lepših ljubavnih zgodbic, kar nam jih je doslej dal film.

Potepuh se vozi z najdražjim avtom svojega muhastega prijatelja milijonarja. Tedaj zagleda pred sabo moža, ki kadi smotko. Tudi on bi jo našgal, pa je nima. Zato neprestano vozi za lastnikom smotke. Ko jo ta vrže stran, skoči potepuh iz avta in odrine berača, ki je hotel čik pobrati. Skoči nazaj v avto in se ves zadovoljen odpelje. Berač pa ves prepaden ostane na mestu in gleda za bogatašem — narobe svet?

Ena najbolj značilnih slik v filmu.

Charlie je obupan. Dekle, ki je bilo bolno, ne more plačati najemnine za stanovanje. Charlie, o katerem misli, da je bogat, obljubi, da bo on dal denar. Toda kje naj ga dobi? Vdinja se kot cestni pometlač, pa se v nerodnosti spre z nadzornikom. Potem gre med boksače. Dogovori se z enim izmed njih, da se bosta samo navidezno borila. Toda usoda hoče, da dobi drugega nasprotnika. Revež se bije z njim in skuša na vse mogoče načine izsiliti zmago. Pa se mu ne posreči. Premagan je...

Potem pa pride spet milijonar. Tisočak mu da. Zdaj bo lahko plačal najemnino in še za ozdravljenje dekletovih oči bo dovolj. Toda usoda ni potepuhu nikdar naklonjena. Roparji napadejo milijonarja in sum leti na potepuha. Pobezne, toliko, da izroči dekletu denar, potem pa se da zapreti.

In še sto drugih. Prizor s piščalko, ki jo je pogoltnil. Kadar hoče izpregovoriti, zažvižga. Ne more in ne more govoriti.

V filmih dostikrat slišimo žvižganje vetrov. In še dosti drugih žvižganj. Tudi v „Lučih velemesta“. Potepuh je makarone in ko izginjajo v njegovo grlo, žvižgajo še do-

Virginia Cherrill, slepa deklica iz „Lučih velemesta“. Še pred nekaj meseci popolnoma neznan igračka le danes ena prvih zvezd družbe Fox. (Foto Fox)

sti bolj presunljivo, kakor žvižgi vetrov...

In še sto drugih.

In še konec... Kakšen je? Vesel? Žalosten? Charlie je prišel iz zapora. Še bolj beden in zapuščen je kakor prej. Na zunan in na znotraj. Vse ga zasmehuje.

Mimo lepe trgovine s cveticami gre in pobere na tleh usahlo cvetko. In potem vidi v trgovini njo, ki ga ne pozna. In vendar je ona še dobra kakor prej, čeprav ni več slepa. Novec mu ponudi in cvetlico. Roki se srečata in takrat dekle vidi kakor je videla nekoč. Z roko. In spozna ga.

Samo srečanje z roko vidi mo in nič več.

Kakšen je konec? Vesel? Žalosten?

Samo to bi povedal o filmu. Bolj zgovorni bi o njem napisali knjigo, filozofi, ki so najbolj zgovorni, morda knjižnico.

In vendar pravega o potepuhu in slepi deklici ne bi nihče povedal. Ne bi mogel. O Chaplinu pisati ne bi znal in smel nihče.

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Luči velemesta“,

največji film zadnjih let. V glavni vlogi
Charlie Chaplin in Virginia Cherrill.**Dogodek v Zagrebu**

Nadaljevanje z naslovne strani

Kaj je šinilo v ljudi? Zakaj ta neugnani grohot, to vriskanje pred menoj, za menoj, vse okoli mene? Zakaj buta mlada dama pred menoj s čelom na stolovo naslonilo in hlipa, kakor bi jo dušilo? Kaj je planilo vame, da si moram brisati oči in ne pridem do sape? Vame, ki sem prišel v kino s trdnim namenom, da bom hladno opazoval in poslušal, vame, ki sem še malo prej —

Ne, ne — vse prekličem, če sem v svoji domišljavosti poniževal govoreči stroj, vse utajim, kar sem govoril o nerazumljivi angleščini:

Zakaj, če ne bi bil prišel tisti velem, ki je rekel stroju: govôri!, ne bi bil čul te nepozabne, te božanske govornice, ki jo bo razumel vesoljni naš planet, ne bi bil doživel tega sproščujočega in osrečujočega homerskega smeha.

— — In če ne bi bil prišel tisti mali veliki mož z obrabljeno melono, drobno paličico in velikimi otožnimi očmi —

Za binkošti

Vesela zgodba

Napisal Herman Ler

Po večerji sva posedela z ženo in se pomenkovala med drugim tudi o najinem binkoštnem izletu. In tedaj mi čisto nepričakovano pove moja boljša polovica, da mora začeti jutri čiščenje in snaženje stanovanja, zakaj prazniki da so tako rekoč pred durmi.

„Saj sva šele pol leta poročena, srček,“ sem ji skušal oporekati. „Najino pohištvo, preproge in tako dalje je vendar vse še popolnoma novo in čisto!“

Sočutno me je pogledala in rekla:

„Kaj pa ti o tem veš! Ti si ne znaš niti predstavljati, koliko prahu se nabere v pol leta v pohištvu in dekoracijskih stvareh.“

Ko sem drugo jutro odhajal v pisarno, sem srečal na hodniku veliko zastavno žensko, ki me je prijazno pozdravila. Bila je snažilka, ki jo je moja žena najela, zakaj naša hišna vsega ne bi zmogla. Opoldne so stali na hodniku stoli in drugo pohištvo, vse vprek, in nad njimi je plaval duh po lugu, da mi je hotelo kar slabo postati. Iz moje sobe je prihajal ropot: vse je kazalo, da tudi tam predstavljajo pohištvo.

Takrat se je na pragu pojavila moja ljuba ženica. Okoli kratko ostrižene glave je imela ovit nekak turban in njen drugače blede obrazek je bil od naporov čiščenja rdeč kakor kuhan rak.

„Ali si že prišel na obed?“

„Že? Saj bo že pol dveh!“

„Ni mogoče! Danes se boš že moral zadovoljiti s kruhom in narezkom. Zdaj se res ne morem ukvarjati s kuhno.“

Brez besede sem izginil v kuhinjo, kjer se je pripravljala lug za pranje; toliko da me ni zadušilo. Tiho in vdano sem pogoltnil dva kosa kru-

ha in popil skodelico kave, ki je imela okus po milu; nemara tudi, da je bil persil — nisem se namreč še navadil, da bi znal ločiti okus posameznih čistilnih sredstev.

„Drevi pridi eno uro pozneje, potem bo tvoja soba že urejena,“ je še zavpila moja draga ženica za menoj, ko sem se odpravil nazaj v pisarno — dobre pol ure prej kakor druge dni.

*

Zvečer sem se vrnil uro kasneje kakor drugače. Spet sem se moral v kuhinji zadovoljiti s kruhom in maslom, to pot brez kave — pokvarila se je bila namreč.

„Zdaj ravno obešamo slike v tvoji sobi, potem smo pa gotove.“ S temi besedami me je pozdravila moja žena. Ura je bila osem, do devetih je trajalo obešanje slik, potlej pa je prišla moja žena v obednico, se spustila na zofo in vzdihnila: „Vendar že! Dobro sem se utrudila, takoj se odpravim spat.“

Drugo jutro sem si ogledal svojo sobo. Eden izmed naslanjačev je dobil v usnju zijočo rano, svetiljka je visela pošev in Marijina slika se je bila nekam zveržila; tudi so se ji bili stekleni drobci zapčili v obraz. Drugače pa je močno dišalo po milu in voščilu. Mraz me je stresel po hrbtu in jadrno sem se odpravil v pisarno.

Opoldne nisem dobil nič kosila. Snaženje je bilo namreč dospelo že do obednice.

Zvečer sem prišel domov dve uri pozneje, pa še zmerom prerano. „Lahko bi pomagal osnažiti žarnice,“ me je prosila žena, in seveda sem takoj pogledal po primerni krpi. „Ne, ne, dragec,“ me je poučila boljša polovica, „take stvari se ocedijo z milnico.“ S temi besedami je vtaknila

vseh osem žarnic v skledo z lugom. Ko sem povedal svoje pomisleke, je rekla, da to žarnicam ne škodi. Po končanem delu sem se skrivaj splazil v svojo sobo, da preizkusim luč; kakopak ni gorela.

Tretji dan sem kosil v hotelu, zakaj takrat je prišla na vrsto spalnica. Ponoči smo spali na zofi in naslanjaču, zakaj žimnice so se zračile na balkonu. „Saj ne bo dežja,“ je rekla moja žena. Pa je vendar deževalo, kakor smo morali drugo jutro na žalost ugotoviti.

Zadnji dan snaženja je prišla na vrsto kuhinja. Zvečer sem zvedel, da se je kavni in čajni servis skrčil za nekaj čas.

Ko je bilo snaženja konec, so bili že binkošti pred vrati. Torej je le delj trajalo, kakor je mislila moja žena. Tla so se nekam zveržila, nastali so hribi in doline. „To se bo že še popravilo,“ je rekla mo-

ja dobra žena, „zato so pa tudi lepo snažna.“ Nato so prišli še pleskarji, da nanovo prepleskajo in polakirajo belo lakirana vrata, ki jim je njih smrtna sovražnica soda vzela lesk in belino. Tudi žarnice smo nove naročili; pri prihodnjem snaženju jih bomo rajši suho čistili, je rekla žena...

In ko so zazvonili binkoštni zvonovi in sva se peljala v planine, me je le še vsiljivi duh po milu, ki je prihajal iz najinih oblek in ki ga kolinska voda ne druge vonjave niso mogle pregnati, spominjal na velike dneve predbinkoštnega snaženja...

Berač

(„Spomini iz mladosti“)

Napisal Ivan Turgenjev

Šel sem po ulici, ko me je ustavil star, onemogel berač.

Vnete, solzne oči, višnjeve ustnice, umazane cape, odprte rane... O, kako nagnusno

je bila beda oglodala to nesrečno bitje!

Pomolil mi je svojo rdečo, umazano, napihnjeno roko. Ječal je in stokal, proseč milodara.

Prebrskal sem vse žepe: ne denarnice, ne ure, niti robca ne; ničesar nisem imel pri sebi.

Berač pa je čakal; in njegova iztegnjena roka se je rahlo, sunkoma tresla.

Ves zmeden, ne vedoč, kaj bi storil, sem prijel to umazano in trepečočo roko in jo stisnil:

„Ne zameri, brat; ničesar nimam pri sebi, brat.“

Berač je uprl vame svoje kalne oči, in njegove višnjeve ustnice so se nasmehnile; tudi on je stisnil moje premrle prste.

„Hvala, brat,“ je rekel hripavo; „hvala za to; tudi to je milodar.“

In razumel sem, da sem tudi jaz takrat nekaj dobil od svojega brata.

Paramount Zagreb, Frankopanska 5 a

prinaša prvi ameriški govoreči film

MARLENE DIETRICH

Maroko

govoreči film, ki je slavno nemško pevko napravil popularno po vsem svetu.

Maroko

svetovni uspeh Marlene Dietrich in njenih partnerjev Garryja Coopera, Adolpha Menjouja in režiserja J. v. Sternberga.

Ureja Boris Rihteršič

Ernest B. Schoedsack

Po poldrugem letu se je prikazal v Paramountovih ateljejih v Hollywoodu, vrgel zaboj filmskega traku na mizo in rekel kratko: „Tu je moj novi film o opicah, tigrjih, možu in otroku.“ Potem je naglo šel in se spet pokazal v Paramountovih studijih čez dva dni. „Kako vam ugaja moj film?“ je vprašal, in ko so mu rekli, da je izvrsten, je opravil svoje posle, kupil vozni listek za Newyork in pokazal Hollywoodu hrbet. Najbrž se čez poldrugeto leto spet vrne z novim filmom iz doslej še neraziskanega konca sveta.

Ernest Schoedsack, mož, ki je skupaj z Merianom C. Cooprom napravil nepozabni film „Chang“ in zdaj živalski epos „Rango“, je ena najbolj nenavadnih pojav filmskega sveta. Mož, ki mu je pustolovščina v krvi. Z dvanajstimi leti je čital Stevensonov „Otok zakladov“ in sklenil, da hoče postati raziskovalec. Od takrat je nešteto krat poskusil uiti z doma, da bi videl kakšen je svet zunaj ameriškega provinciálnega mesta, njegovega

rojstnega kraja. S sedemnajstimi letom mu je mati dovolila, da je šel po svojih potih, in mladi Schoedsack je prišel brez vinarja v Hollywood.

Dobil je delo v studijih, učil se je skrivnosti kamere pri Sennettu in nestrpno čakal na kako veliko pustolovščino. Tedaj je izbruhnila vojna in Schoedsack je šel na svojo prvo veliko pot. Kot vojni fotograf v Franciji je slikal na najbolj nevarnih krajih fronte. Na dan premirja je bil v Parizu. Njegova želja po potovanjih je postajala čedalje večja, in čeprav je bil brez denarja, je sklenil pred povratkom v Ameriko pregledati vsak kotiček Evrope. S kamero je prehodil srednjo Evropo in se preživljal s snemanjem tedenskih filmskih žurnalov.

Na Dunaju je zvedel za boljše-
viški upor na Poljskem. Šel je s poljskimi letalci, dokler ga niso Rusi vjeli. Posrečil se mu je predrzen beg in potem je krenil v Malo Azijo. Plenjenje v Smirni je posnel v filmu. V Atenah je napravil za kralja Jurija II. film kraljevske družine. Po tem delu je šel na pot okoli sveta v 30 m dolgi jahti, ki jo je vihar razbil ob arabski obali. Schoedsack in Merian C. Cooper, eden izmed potnikov in prav tak nemiren duh kakor on, sta prestala glad, žejo in utrujenost in našla pot v obljudene predele sveta.

Takrat sta sklenila skupaj delati. Priskrbela sta si v Arabiji filmsko kamero in vse potrebne pripomočke in krenila proti Perziji. Tam sta filmala preseljevanja baktiarskega plemen, naroda črnih šotorov. Na pol pota je moral Schoedsack vreči proč popolnoma raztrgane čevlje. Mož, ki je pred leti iz želje po potovanju zamenjal udobnost doma z napori poti, je moral zdaj potovati peš in bos čez zasnežena perzijska sedla.

Cooper in Schoedsack sta prišla v Hollywood in izročila film; nato pa ju je Paramount poslal v Siam, kjer sta delala 14 mesecev v neprodirnih džunglah film „Chang“.

V premoru med potovanjem v Perzijo in Siam se je mudil Schoedsack nekaj časa v Braziliji in dobil tam Ruth Ross, nekdanjo igralko, ki je študirala živalstvo in rastlinstvo tega dela sveta. Postala je njegova žena in zdaj njegova najboljša tovarišica, ki je živela leto in dan z njim na Sumatri v pragozdu, kjer je Schoedsack napravil „Rango“, svoj četrti film. Tretji film, „štiri bela peresa“, je napravil v angleškem Sudanu.

Schoedsack je velik in suh. Življenje v obljudenem svetu ga ne mika; prepričan je, da je cestni promet v velemestih mnogo bolj nevaren za ljudi kakor bivanje med tigrji in divjimi sloni. Njegov zadnji film „Rango“ je eden najlepših živalskih filmov, kar jih je bilo kdaj na platnu. Morda bo njegov naslednji film še lepši, toda Schoedsack nikdar ne pove svojih načrtov za bodočnost. Morda bo mo drugo leto spet čuli o njem, ko se mož, ki s kamero išče pustolovščin, vrne s svojega potovanja.

Filmski drobiž

Pred kratkim so prodali v Paramountovih ateljejih kakih štiri sto oblek, ki so jih nosili najbolj priljubljeni filmski igralci v svojih zadnjih filmih. Vendar pa so jih po tej ceni dobili samo uslužbenci studijev. Cena za vsako obleko je bila en dolar in prodaja se je vršila po znanem geslu: „Kdor prej pride, prej melje.“ Za obleke Glare Bow so se naravnost topli. Ob 9. se je prodaja začela, ob pol 10. ni bilo nobene obleke več.

Paramount je za svojo n e m š k o produkcijo angažiral celo vrsto nemških filmskih igralcev, med njimi Conrada Veidta, režiserja Aleksandra Kordo, Liano Haid, Lien Deyers, Walterja Rillo, Oskarja Karlweisa in znanega debeluha Karla Huszar-Puffyja.

Najnovejši film znanega režiserja Dimitrija Buhoveckega, ki so mu prvotno mislili dati naslov „General“, so zdaj krstili za „Odločilno noč“. Glavne vloge igrajo Conrad Veidt, Olga Čehova in Peter Voß.

PARAMOUNTOVA IGRALKA CAMILLA HORN

Kako snemajo zvočne filme

Majhen sprehod po Foxovih ateljejih

Časih je hollywoodska filmska industrija odpirala vrata svojih studijev vsakemu tujcu, ki je prišel v filmsko prestolnico, zadovoljila je radovednost celih karavan turistov, zdaj pa so vrata teh svetišč filmske umetnosti tako strogo varovana, da je nezaposlenim vhod res nemogoč. Tudi največja protekcija, tudi najboljše zveze ne morejo priskrbeti dovoljenja za obisk studija, kjer snemajo govoreči film. Ako kdo srečno pride skozi vrata zemljišča, kjer se nahaja skupina ateljejev, navadno tako velika, kakor precej prostorno mesto, ga ustavijo pri vходу v sam atelje. Neizprosni vratar mu javi, da so pravkar dali znak, da je mikrofoni odprti, in da bi najmanjši šum, tudi odpiranje vrat lahko pokvarilo posnetek.

Razen tega strahu se pa filmski magnati hermetično zapirajo še tudi iz drugih vzrokov. Režiserji in tehniki skrbno skrivajo svoje izume in izkušnje pred konkurenco. Ta ima seveda veliko število volonov, ker potrebuje vesti o drugih družbah, da lahko vzdrži korak z njimi ali pa jih celo prekosi pri izkoriščanju velikih možnosti, ki jih nudi govoreči film. Zato ni danes lahko priti do resničnih vesti o nastanku filmov, ki govorijo, ker so vsi usluž-

benci, od dečka, ki prenaša potrebščine, pa do strokovnjakov, s pogodbo obvezani, da ne bodo nikomur pravili o tem, kar so videli in slišali pri snemanju filmov.

Važen faktor pri filmanju je trema, ki jo občutijo domala vsi igralci. To je v glavnem trema pred mikrofonom, pred katerim imajo tako malo izkušenj. Mnogo priljubljenih filmskih igralcev iz časov nemega filma do nedavnega niso znali govoriti tako, kakor je treba v zvočnem filmu. Danes zahteva film od njih več dobre mimike, zato oni, ki nimajo dobrega glasu za mikrofoni, izgube službo. Od vseh prejšnjih igralcev so napravili poizkus glasov, „voice teste“, in prišli do poraznih rezultatov. Videli so, da večina onih igralcev, ki so bili nedosegljivi v nemem filmu, v zvočnem filmu odreče. Časih je izginila vsaka iluzija, ko so ti igralci odprli usta. Naravna posledica je bila to, da so v Hollywoodu odprli veliko število šol za govorenje in petje. V njih poskušajo nekdanji znani igralci pripraviti za govoreči film.

Posledica tega je bila, da so za glavne vloge v govorečih filmih začeli iskati gledališke igralce. V Hollywood se jih je zgrnila cela povodenj. Toda to je samo otroška bolezen govorečega filma, ki bo kmalu prestana. Film, ki govori, mora biti film, kakor je bil nekdanj. Z gledališčem nima nič skupnega.

Kaj je pri Metru novega

Te dni je obiskal Metrove ateljeje japonski budistični duhovnik Fukuichi Shigeo, da se seznanji s tehniko filmanja, ker namerava doma napraviti nekaj verskih filmov.

Za prihodnjo sezono je Metro angažiral nemškega režiserja Rudolfa Bacha za nekaj nemških filmov, ki jih misli napraviti.

Ramon Novarro dela marljivo pri nemški verziji svojega filma „Seviljski pevec“.

V filmu „Girls together“, kjer igra Joan Crawfordova in Charles Robinson dva vesela predmestna otroka, pride tudi prizor, kjer morata pred vrati nekega stanovanja izpiti iz steklenic mleko, ki ga je tam pustila mlekarica. Ta prizor so delali dva dni. Vselej se jim je ponesrečil. Ko so ga končno vendarle naredili, je rekla Crawfordova, da še svoj živ dan ni popila toliko mleka kakor v teh dveh dneh.

King Vidor je režiser novega filma z Greto Garbo, ki se bo imenoval „Susan Lenox“. Z delom so že začeli. V filmu igra tudi Jean Hersholt, ki se ga morda še spominjate iz „Starega Heidelberga“, kjer je igral starega dr. Jüttnerja.

Buster Keaton dela film „Casanova proti volji“, kjer sodeluje tudi znani nemški komik Paul Morgan.

To je

Mladi orangutan, glavni junak veličastnega živalskega epa iz džungle Sumatre

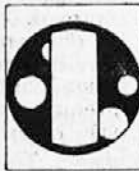
RANGO

Glavni igralci „Ranga“: opice, tigri in druge zveri, a samo dva človeka. „Rango“ je najoriginalnejši zvočni film, ki je bil doslej narejen.

Paramount
Zagreb
Frankopanska 5a

Morala

V Ameriki imajo filmske zvezde za posebno nevarne točke namestnike, tako zvane dvojnike, ki namesto njih tvegajo svoje življenje, skačejo v prepade, se spuščajo iz letal itd.

Neka dama se zgleda pri filmskem mogotcu, hoteč postati zvezda. „Dobro,“ meni direktor. „Poskusil bom. Toda kakor gotovo veste, so tukaj ljudje zelo moralni. Zato se mi morate pismeno obvezati, da boste živelj moralno neoporečno.“

„Hm,“ zategne diva. „Ali ne bi tega lahko opravila dvojnica namestu mene?“ („Judge“)

*

„Hvala lepa, striček, za lepi balonček.“

„Saj ni vredno, Janezek!“

„To sem tudi jaz mislil, pa je mama rekla, naj se vseeno zahvalim.“

Blamirani direktor

Neki berlinski filmski igralec je znan po tem, da skuša vsako damo, ki se z njo seznanj, spraviti k filmu. Nekega dne se spet pojavi v družbi mlade dame pri ravnatelju velike filmske družbe. Toda ravnatelj je bil tisti dan slabe volje in je nejevoljno vzkliknil:

„Prav žal, gospodična, vidim, da vaš obraz ni za filmsko kamero.“

„Dovolite, da predstavim,“ se namuzne igralec. „gospod ravnatelj Z. — Miss Lillian Gish, ki se je za nekaj dni ustavila v Berlinu...“

Ljubitelj kina

„Kino mi je prinesel že marsikatero lepo urico.“

„Kaj tako rad filme gledaš?“

„Jaz ne, pač pa moja žena. In takrat lahko vselej sam zavijem v gostilno.“

Zlobno

„Ko bi le vedel, zakaj sem si napravil ta vozec na robcu!“

„Nemara zato, da ga daš v perilo?“

Humoristični vlomilec

Slavna igralka se je odpeljala v letovišče, prej pa je skrbno zaklenila vse omaro in spravila na varno svoj nakit. Zraven pa je priložila listek: „Ti dragulji niso pristni, nego so samo nadomestek za prave, ki so spravljene v banki.“

Ko se je igralka vrnila iz letovišča, je bilo njeno stanovanje izropano. Planila je k omaro, kamor je bila spravila svoje dragocenosti. Seveda je bila prazna, zato pa je zagledala listek, na katerem je bilo napisano:

„Vlomilec, ki vam je to odnesel, ni pravi, nego je samo nadomestek za onega, ki sedi v ječi.“

Indirektno

Marleni Dietrich je poslal neki častilec šopek belih rož, škatlico čokoladnih sladkorčkov in kolekcijo rdečila za ustnice. Zraven pa je bilo drobno pisemce:

„Samo eno željo imam: Sladkorčki, o, Marlenu, naj dobro teknejo vam, rdečilo pa meni!“

Potem pa že

Gospodar: „Ta soba stane 600 dinarjev na mesec. Vendar moram pripomniti, da je to brez centralne kurjave, brez tople vode in elektrike, brez...“

„Imenitno,“ vzklikne gospod, „jaz sem namreč tudi brez 600 dinarjev!“

*

V ameriški soli.

Dva dečka, eden belec, drugi črnc, se med odmorom pogovarjata. Beli reče črncu: „Veš, kaj je bil moj ded?“

„Kaj?“

„Raziskovalec Afrike. In veš, kako je moj ded umrl?“

„Kako?“

„Ljudožrci so ga požrli v Afriki.“

„Hm,“ se zamisli mali črnc. „In veš, kaj je bil moj ded?“

„Kaj?“

„Črnc iz Afrike. In veš kako je moj ded umrl?“

„Kako?“

„Za zastrupljenjem z mesom!“

*

„In kako se je zgodilo, da sta se potem zaljubila?“

„O, veste, stvar je bila nekoliko čudna. Nekega dne mi namreč ona reče: „Vi ste popoln idiot!“ Pa rečem: „Vem.“ In reče ona: „Ne, ni ste.“ — In tako sem odkril, da je vame zaljubljena...“

*

„To mi je pa že preveč, gospod Lipoglavski,“ kriči hišni gospodar nad najemnikom. „Ali mi takoj plačate dolžno najemnino, ali pa vas vržem na cesto.“

„Imeniten človek ste,“ se zasmije Lipoglavski. „Moji prejšnji gospodarji so vselej zahtevali oboje.“

*

„O, gospod doktor,“ ihti vsa nesrečna služkinja, „sfenska ura je padla na tla, in pomislite, pet minut prej je sedela pod njo vaša gospa tašča. Kako lahko...“

„Saj sem zmerom pravil,“ zagodrnja gospodar, „da ta ura za pet minut zaostaja.“

Nesreča izmodri

Včeraj ste bili slepi, danes pa trdite, da ste gluhonemi!“

„Seveda, ker ste mi včeraj spustili v klobuk gumb namesto novca!“

Še nekaj o govedu

Molzi vselej takrat, ko krava ne žre, ker dobiš tako dosti več mleka. Molzi tako, da stiskaš seske od zgoraj navzdol in prizanesljivo, da žival ne trpi. Vime naj bo zmeraj snažno. Pred molžo ga umij z mlačno vodo. Molzi s snažnimi rokami, ker umazane roke pri nespretnem ravnanju lahko povzročijo vnetje vimena, kar dostikrat pomeni pogin živali.

Če krave puščajo mleko, je to znamenje, da so mišice vimena preslabe. Zato moraš seske krepkeje stiskati, da postanejo odpornejši.

Kravi, ki sama sesa svoje mleko, natakni nagobčnik ali pa jarem, ki jo ovira, da ne more z glavo priti do vimena.

Krava jako nerada pusti tuje tele k sesanju. Zato namaži kravo in tuje tele z istim kravjekom, da se tele navzame kravjega duha. V nekaj dneh bo krava dala teletu sesati.

Mlada teleta naj ne jedo iz previsokih jasl. Posledica tega je nizek hrbet. Čim globlje so jasl, tem lepše bo zrasla žival.

Hudobnega bika ustrahuješ najhitreje z vilami. Vbodi do enega centimetra pod kožo mu ne škodujejo, zato pa ga odvadijo napadanja ljudi.

Sesanje telet je bolj zdravo kakor napajanje. S sesanjem se kravi vime utrdi, teletu pa se bolj razvijejo mišice gobca.

Normalno tele tehta pri povprečju trinajstino, junica pa štirinajstino teže krave.

Najbolje krmiš tele z jajci. Po petih jajcih na dan se tele vsak dan zredi za poldrugo kilo.

Ker se daje teletom običajno posneto mleko, ki ima prav malo masti, mu je priporočljivo dodati nekaj kapljic ribjega olja (na dva litra posnetega mleka veliko žlico).

Če je živina preveč surovega krompirja, se pojavijo na koži izpuščaji, ki pa takoj izginejo, ko dobi drugo hrano.

Krave dajejo več mleka, če jih napajaš s svežo studenčnico.

Okna v hlevih, ki so postala motna in neprozorna, očisti z mešanico 1 dela solne kisline in 10 delov vode. Pazi, da ne pride solna

kičina v dotiko z obleko, ker jo razje.

Pri lahkem napenjanju, ki je v zvezi s slabo prebavo, dostikrat pomaga, če postaviš kravi prednje noge za kakih 40 do 50 cm višje kakor zadnje.

Bradavice pri živini odstraniš s tem, da jih prevežeš in odrežeš s sedlarsko svilo. Ko odpadejo, namaži prizadeta mesta s karbolovo mažo. Manjše bradavice odreži z britvijo in namaži s peklenskim kamnom.

Drisko pri teletu ozdraviš, če mu daš vsak dan četrt litra razkuhanega riža. V prav hudih primerih dodaj še noževo konico salicila ali pa 15 kapljic opijeve tinkture.

Uši pri živini prežene mazanje z ribjim oljem.

Uporabni nasveti

Duh po kožuho vini odpraviš s formalinovimi parami.

Skoraj povsod porabljajo za ogrevanje nog pogreto opeko, ki pa se prehitro ohladi. Mnogo dalj časa vzdrže toploto otrobi, zašiti v vrečico, pa tudi droben pesek. Najboljše sredstvo pa so češnjevje ali druge pečke.

Glavnikov iz belega celuloida ne čisti v vreli vodi, ker porumene. Osnaži jih s krtačo, namočeno v mrzli salmijakovi vodi. Potem jih v mrzli vodi izperi in posuši z belo cunjjo.

Gospa, od Vas zavisi, kako si olajšate utrudljivo pranje. Poslužujte se vedno le pravega terpeninovega mila Gazela, pa boste videli, da smo Vam nasvetovali prav.

Ulmski močnik

Potrebščine: 40 dkg moke, 1 zavojček Dr. Oetker-jevega pečilnega praška, 15 dkg presnega masla ali margarine, 20 dkg sladkorja, $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ l mleka, 3 jajca, 5 dkg vinske jagodice, $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, nekaj soli.

Priprava: Zmešaj presno maslo ali margarino do penastega stanja ter mu primešaj sladkor, vanilinov sladkor, rumenjake, mleko in moko z dodanim pečilnim praškom, rozine in vinske jagodice, sol in naposled sneg iz zostalnih beljakov. Ta masa se peče v namaščenem modlu 1 do 1 $\frac{1}{2}$ uro.

Otroške vozičke, šivalne stroje in kolesa

nudi po najugodnejših cenah — tudi na obroke — trdka

ROŠIP KVEDER, LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglašajo vsako leto, pač ni uobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pečilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudlinge itd.
ako močno razširjeni.

Leino se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitlenim“ gospodinjim postaviti v kratkem času na priložne jedi Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeña močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljše, nego je Oetker-jev pudling s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudlinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, lažni rožjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 lažni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljih, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, torti t. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinj — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker le, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečene tudi pri začimicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastonj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Pri kateri družbi igra Liane Haid?
2. Kdo igra glavno moško vlogo v filmu „Alrauna“?
3. Kako se imenuje prvi film Franza Ledererja?
4. Kdo je režiral film „Stari Heidelberg“?
5. Kje je rojena Marlena Dietrich?

Rešitve teh filmskih vprašanj sprejemamo prvih šest dni po izidu lista. Za nagrade razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ,

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve filmskih vprašanj iz 19. številke so: 1. Onečaščena, 2. Cecil de Mille, 3. Maureen O'Sullivan, 4. 20 let, 5. Gustav Fröhlich. Nagrade je žreb določil takole:

5 slik: Marta Breznikar, Petkovi;

4 slike: Lojzka Zrimšek, Kotoriba;

3 slike: Krista Vrečar, št. Vid;
2 slike: Stonjšek Marija, Rogatec;

po eno sliko: Tinker Antonija, Zagorje, Cesar Avrelj, Celje; Vidic Valerija, Ljubljana; Cvetrežnik Irma, Bled; Mastnak Boža, Nova vas; Dramelj Helena, Polšnik.

Kupon **21** film

Prva jugoslovanska tovarna
dežnikov

Josip Vidmar

Ljubljana, Pred Škoffijo št. 19

En gros — en detail.

Dežniki vseh vrst. Vrtni senčniki. Sejmski dežniki. Velikanska izbira. Skrajne cene.

GAZELA TERPENTINOVNO MILO JE ZAVSE, TUDI ZA NAJFINEJŠE TKANINE. ZAHTEVAJTE GA PRI VAŠEM TRGOVCU!

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

Za
Vaše perilo

le
terpentinovo

Izdaja za konsorcij „Romana“ K. Bratuša; urejuje in odgovarja Vladimir Gorazd; tiskajo J. Blasnik nasl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja Janez Vehar; vsi v Ljubljani.